

**«Після того, як ми відстоїмо нашу країну,
нас чекає довгий і тернистий шлях до соборності,
самостійності української держави»**

(інтерв'ю з випускником 2016 року Тарасом БОРЦЕМ)

Російсько-українська війна, що триває з 2014 року, стала однією з найбільш значущих і впливових подій останніх десятиліть. Вона спровокувала не тільки величезні людські та матеріальні втрати, а й змінила суспільно-політичну атмосферу в Україні та відносини між Україною і росією.

Однією із форм боротьби з російською агресією стало формування добровольчих батальйонів та загонів. Вони склалися з добровольців, які бажали захищати свою країну та відстоювати свої права і свободи.

Шлях від цивільного до військового добровольця може бути досить складним та змінюватися в залежності від багатьох факторів. Однак досвід багатьох добровольців свідчить, що цей шлях може бути вкрай важким та небезпечним.

Сьогодні спілкуємося з військовим добровольцем Тарасом Борщем, 24-річним молодим чоловіком, що навчався у Львівському національному університеті імені Івана Франка, здобуваючи професію вчителя географії, захоплюється музикою, сам робить спроби писати пісні, любить подорожі та гори, є творчою і креативною особистістю (додаток 1). Із початком повномасштабної війни Тарас добровільно став на захист Батьківщини.

Розмову ми почали із питання, яке порушують чи не перед кожним військовим добровольцем:

- *Тарасе, як і коли в тебе виникло відчуття готовності піти на фронт? Які були почуття в перші дні війни?*
- Приблизно о 05:00 ранку з першими новинами про напад і відео з обстрілами. Оце відчуття потреби захисту свого просто враз прокинулося. Думаю, що гімн, який ми кожного ранку виконували в гімназії на лінійці, викарбував відчуття відповідальності за свою землю. У нас хочуть відібрати

свободу, а за неї «душу й тіло ми положим». Виходить, це було не просто, не нізвідки, це вагомий важіль змін людини і, якщо масштабно, – країни. У перші дні почуття злості й гніву було дуже сильне. Але рушійною силою все ж є холодний розум, чітке та спокійне усвідомлення того, що я не можу залишатися осторонь.

Зібравшись із думками, Тарас вирішив долучитися до лав Збройних сил України. На початку повномасштабного вторгнення не було критичної потреби у військових кадрах, тим паче хлопець, за його словами, «з армією взагалі не був знайомий», проте знайшов спосіб потрапити на фронт і долучитися до захисту, оскільки, «запал буяв, і сидіти вдома я не міг».

Почалося навчання 27 лютого 2022 року, і за кілька місяців, 29 серпня, Тарас отримав повноцінну підготовку та був готовий іти на фронт. Позивний довго шукати не доводилось: прізвище говорить за себе – Борщ.

Тараса з його побратимами відрядили одразу ж у передмістя Бахмута, що, враховуючи перебіг бойових дій за останні місяці, є незламною фортецею України, яку окупанти постійно обстрілюють, але не можуть захопити. Нема чого приховувати – наразі це одна із найгарячіших точок лінії фронту. Це і вплинуло на військовий досвід Т. Борща. 01 вересня він отримав поранення, яке коментує таким чином:

- Там же, під Бахмутом, наша група потрапила в засідку, із боєм відступили. Пошкоджена повіка – це оболонка від кулі 5.45, а в коліно прилетіло з міномета 82 (додаток 2).
- *Що відбувається далі з військовим, який на передовій отримав поранення? І як це було з тобою?*
- Є декілька етапів надання допомоги, і все залежить від того, у якій зоні бойових дій це трапляється. На поле бою приїжджає броньована техніка (так було і з нами). Поранених відправляють у пункт надання першої медичної, я би сказав, стабілізаційної допомоги. Операції переважно там не проводять, хіба в дуже критичних випадках. Мені витягли уламки від кулі з ока і коліна, що не завжди варто робити, адже це може в деяких випадках спричинити значну кровотечу. Далі чекає такий собі ланцюжок госпіталів...

Безпосередньо з Бахмута мене вивезли в Дружківку – один із опорних пунктів. Тут приймають дуже багато потерпілих із гарячих точок, ведеться уже більш детальний огляд, – розповідає військовий. – Потім відправляють у Запоріжжя або Дніпро, де надають повноцінну медичну допомогу. У Житомирі мені зробили операцію. У кінці листопада військово-лікарська комісія перевірила мій стан, визнала придатним, і я одразу повернувся на службу.

- *Яким був найважчий епізод за минулий рік для тебе, що викликало найбільше труднощів у ході цієї війни?*
- Їх було достатньо, але все ж, напевно, це бій, у якому я отримав поранення та втратив свого побратима. Він був надзвичайною людиною і точно ще більш позитивним, ніж я. Ми їхали в машині й потрапили в засідку, а мій товариш отримав кулю в голову... Він помер. А познайомилися ми 27 лютого, пройшли разом навчання. Дмитро Фіалка узагалі громадянин Ізраїлю, служив у спецназі своєї країни, був професіоналом, навчив нас багато корисного. І якби ми помінялися місцями в той день, то, може, сьогодні б він давав отак інтерв'ю і згадував мене як свого побратима, що загинув від кулі в голову, – підсумовує Тарас Борщ.
- *А щодо більш позитивних історій, наприклад, коли солдати отримують дитячі малюнки, можеш розповісти про вашу реакцію на це? Як воїн по той бік цивільного життя сприймає ці передачі?*
- Позитивні спогади та історії – це, напевне, усе, окрім власне самої війни. Головне в таких умовах – люди. Мені загалом упродовж цієї війни щастить завжди з людьми. Це і побратими надійні, і хороші та веселі друзі, бо в армії бути абсолютно серйозним просто не можливо, бо зійдеш із розуму. Малюнки дітей, мабуть, не мають на мене такого великого впливу, бо в мене самого ще немає сім'ї. Важко уявити, як дитина це все малює, що вона тоді відчуває, чи уявляє вона нас, воїнів. Дуже часто такі малюнки просто «ксерять», і ти розумієш, що насправді їх не так уже й багато відправляють на фронт. Але, можливо, коли у військових дуже важка ситуація в боях, то цей малюночок здатен наповнити душу якимось світлом, надією.

- *А яка твоя думка щодо волонтерів? Чи бувають негативні моменти?*
- Волонтерська допомога має велике значення для українських військовослужбовців та їхніх сімей, які не перебувають за кордоном. Вони допомагають відчувати підтримку на фронті та забезпечують безпеку й комфорт під час виконання небезпечних завдань. Волонтери зробили великий внесок у захист незалежності та територіальної цілісності України. Я розумію, що в країні є дуже багато людей, які хочуть бути корисними, допомагати армії, але це не завжди зорганізовано й виправдано. Часто через бажання допомогти бодай якось, роблять непотрібні речі, якщо бути відвертим. До прикладу, на Великодні свята у військові підрозділи їде величезна кількість продуктів харчування: пасок, м'ясних виробів, яєць, випічки. Таких пакунків стільки, що з'їсти це просто не можливо. Вважаю, що таку допомогу треба регулювати якимось чином: ми з тяжким серцем викидаємо те, що зіпсувалося, а люди, мабуть, останнє віддавали.
- *Хотілось би запитати стосовно психологічних навантажень, що виникли внаслідок війни. Як ти з цим даєш собі раду?*
- Насамперед, ти солдат. У тебе немає часу думати про те, як тобі погано. Усе відходить на задній план, стає неважливим, ти вирішуєш подумати про це потім, після війни. Тобто поки я знаходжуся в колективі людей, які плюс-мінус мене розуміють, серед військових, то мені нема на що жалітися. Але часто трапляються ситуації, коли люди, які не були на фронті і ніяк не пов'язані з армією, навіть найближчі, можуть порушити такі питання, що викликають ряд неприємних спогадів – і це часом дуже боляче, не хочеться продовжувати діалог. Буває й таке, що тебе починає просто все злити. Почуваєшся кепсько, бо розумієш, що всі довколишні не здатні зрозуміти твоїх почуттів (ти й сам у них ще не розібрався, не переосмислив). Інколи бувають прояви злості та агресії, хоча це частково можна пояснити «тактовністю» деяких людей, що намагаються запитати щось надто болісне й дуже недоречне. Щодо психологічних навантажень, найважче даються втрати побратимів та розлука з рідними.

- *Маючи сьогодні вже чималий військовий досвід, як відчуваєш життя, чи змінилося твоє світобачення, поведінка, емоції, чи став ти по-іншому реагувати на певні події? Що подобається тобі у цих змінах у собі, якщо вони відбулися?*
- Змін відбулося дуже багато... Що подобається? Нічого. Все-таки ми не про літній табір говоримо. Війна – жахлива річ і завжди такою була. Найцінніше – це, як завжди, люди. У колективі добровольців я знайшов багато однодумців, із якими проходити цей шлях навіть у дечому весело, – відповідає Тарас. – Також військова справа вчить дисципліни. Без неї ти не солдат, а деструктивний елемент в армії. Звісно ж, моє світобачення зазнало змін. Хоча й до війни я притримувався простого правила: якщо цього ранку зійшло сонце і я його бачу, значить, на сьогодні у мене й так є вже дуже багато.
- *Тарасе, і під кінець розмови блиц. Хочемо запитати тебе як випускника закладу, у якому ми навчаємось: які риси характеру заклала в тобі гімназія (сьогоднішній лицей) і як вони допомагають зараз на фронті?*
- Гімназія допомогла мені розкрити таланти гумориста, хоча його задатки в мене й так були, але за гімназійних часів вони проявились яскравіше. Завдяки цьому мені зараз легше сприймати речі й події, жарти допомагають зняти стрес собі й іншим.
- *Чи траплялися тобі так звані «ждуни руского міра»?*
- Доводилося бачити місцевих на Донеччині, які були нам відверто не раді. «Тисли» нас зі словами «зачем ви прішли, зачем нам ета вайна» і т.д. Ми просто намагалися їх не допустити до себе, тому що вони можуть навіть коригувати вогонь артилерії, а ми все одно не можемо їм нічого зробити, бо тоді, за законом, вважатимемося злочинцями.
- *Отже, на твою думку, ця війна була неминучою?*
- Ми воюємо з москалями вже не одну СОТНЮ років. Тож війна була неминуча, питання в тому, чи достатньо готовими ми її зустріли.
- *Чи є в українській історії чи сьогоденні постать, що є для тебе є прикладом і чому?*

– Їх багато. В українській історії героїв ніколи не бракувало. Але я надихаюся більше людьми «ближчих» часів. Мої предки йшли в криваву боротьбу з німцями, а потім і советами в лавах УПА. А якщо про сьогодні, то надзвичайним прикладом мужності, хоробрості та стійкості для мене слугує колишній учень гімназії Станіслав Стовбан, який брав участь у боях за Донецький аеропорт, був поранений, полонений. Влітку 2015 року після операції почав ходити на протезі, повернувся до ЗСУ, є командиром взводу. Дуже радий, що знаю його особисто.

– *Як уявляєш нашу Україну після цієї війни?*

– Не маю схильності «уявляти». Мрійливість і фантазії ні до чого. Скажу лише одне: після того, як ми відстоїмо нашу країну, нас чекає довгий і тернистий шлях до соборності, самостійності української держави.

Звичайно, війна триває. Багато людей щодня віддають свої кошти, здоров'я, життя, щоб у нас було завтра. Серед них найважливішими є військові, які точно знають, для чого вони там, на передовій, яким, можливо, бракує слів, щоб спілкуватися, проте не бракує наснаги й сили, щоб боротися. У кінці кінців, стати військовим – це велика відповідальність та серйозний крок, який потребує належної підготовки та ретельного зважання на всі наслідки. Однак, якщо людина дійсно вірить у свої ідеали та бажає допомогти своїй країні в складні часи, то вона може долучитися до захисту своєї країни, щоб все було УКРАЇНА!

Додаток 1:

Додаток 2:

Автори статті: Софія Паращак, Катерина Забрицька.

Респондент: Тарас Борщ.